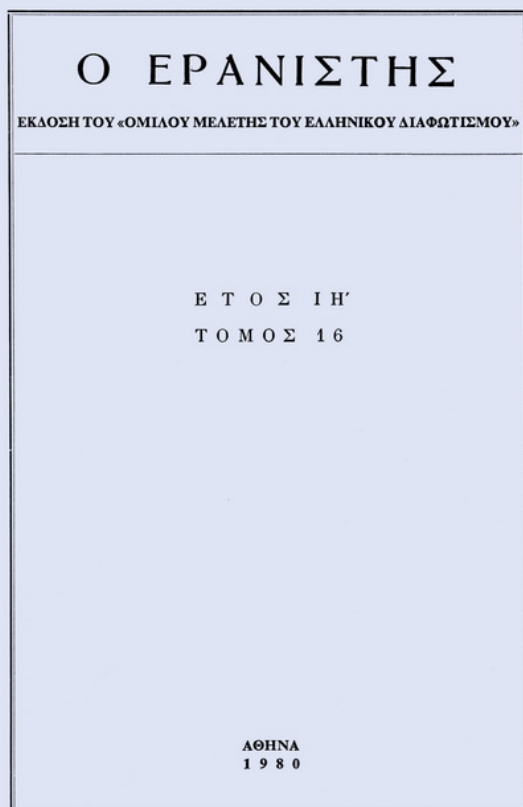

The Gleaner

Vol 16 (1980)

Μία αθησαύριστη αγγελία του Ν. Σ. Πίκκολου (1821)

Αλέξης Πολίτης

doi: [10.12681/er.344](https://doi.org/10.12681/er.344)

To cite this article:

Πολίτης Α. (1980). Μία αθησαύριστη αγγελία του Ν. Σ. Πίκκολου (1821). *The Gleaner*, 16, 301–305.
<https://doi.org/10.12681/er.344>

μεταγενέστερα χρόνια, από τις δηλώσεις των τυπογράφων στην αυστριακή λογοκρισία της Βενετίας, γνωρίζουμε ότι οι έκτυπώσεις των *Ήμερολογίων* γίνονταν το καλοκαίρι ή το φθινόπωρο του προηγούμενου έτους, ώστε να υπάρχει ο χρόνος για την εγκαίρως διοχέτευσή τους στην αγορά.

Η διατύπωση, στον Κατάλογο του 1802: «καί ακολουθῶς τῶν ἐπομένων χρόνων» πρέπει να φανερώσει την πρόθεση του Γλυκῆ να εξακολουθήσει την ἐτήσια δημοσίευση «Μηνολογίου» καί ἔσως, καί τῇ συνέχεια μιᾶς παράδοσης τῆς ὁποίας τὰ ἔχνη μᾶς διαφεύγουν ἀκόμη: οἱ λίγες ἐκδόσεις πού γνωρίζουμε δὲν πρέπει νὰ ἀντιπροσωπεύουν παρὰ ἓνα μικρὸ δεῦγμα τῆς συνολικῆς παραγωγῆς.

Φίλιππος Ἡλιού

ΜΙΑ ΑΘΗΣΑΥΡΙΣΤΗ ΑΓΓΕΛΙΑ ΤΟΥ Ν. Σ. ΠΙΚΚΟΛΟΥ (1821)

Τὰ ὅσα σημειώθηκαν σὲ προηγούμενες σελίδες αὐτοῦ τοῦ τόμου γιὰ τὶς πρῶτες ἐκδόσεις τῶν «Κατὰ Παῦλον καὶ Βιργινίαν» καὶ τῶν «Ἡθικῶν Διηγημάτων» τοῦ Bernardin de Saint - Pierre, σὲ μετάφραση τοῦ Νικολάου Σ. Πίκκολου (βλ. Ἀλ. Πολίτης, «Ν. Σ. Πίκκολος καὶ Φοριέλ», σ. 5 καὶ 18), μποροῦν νὰ συμπληρωθοῦν τώρα, μὲ τὰ στοιχεῖα πού περιέχονται σὲ ἀθησαύριστο ἔντυπο τοῦ 1821. Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1821 ὁ Πίκκολος τύπωσε στὸ Παρίσι, σὴν τυπογραφία τοῦ J. M. Eberhart, προαγγελία τῆς ἐκδόσεως, μὲ ἐκκλήση γιὰ προεγγραφή συνδρομητῶν (8ο, σ. 1-4). Ἀντίτυπο τοῦ ἔντυπου αὐτοῦ, συσταχωμένο μὲ τόμο τοῦ Λόγιου Ἑρμῆ τοῦ 1820, βρίσκεται σὴν βιβλιοθήκῃ τοῦ κυρίου Ἀριστείδη Γαρίνη (Ἀθήνα), ὁ ὁποῖος μὲ προθυμία τὸ ἔθεσε στὴ διάθεσή μου. Τὸ κείμενο τῆς ἀγγελίας ἐπανεκδίδεται ἐδῶ φωτομηχανικά.

Ἐπιβεβαιώνεται ἔτσι ἡ πρόθεση τοῦ Πίκκολου νὰ τυπώσει σὲ ἕνα ἐνιαῖο τόμο τὶς μεταφράσεις τεσσάρων ἔργων τοῦ Βερναρδίνου Σαίμπιέρρου: «Τὰ κατὰ Παῦλον καὶ Βιργινίαν», «Ἰνδικὴ Καλύβη», «Λέσχη τῆς Σουράτης» καὶ «Περὶ γῆς τῆς Σιλεσίας». Στὸ σχέδιο αὐτὸ ἀνταποκρίνεται καὶ μιὰ πρώτη προμετωπίδα τοῦ ἔργου πού ἔχει διατηρηθεῖ σὲ ὀρισμένα ἀντίτυπα («Ι. Ε. Βερναρδίνου Σαίμπιέρρου, Ἡθικὰ Διηγήματα τ έ σ σ ε ρ α . . .»), καὶ ἡ ὁποία ἀντικαταστάθηκε στὴ διάρκεια τῆς ἐκτύπωσης (βλ. Ἀλ. Πολίτης, ὁ.π., σ. 18 σημ. 40). Τελικὰ οἱ μεταφράσεις αὐτὲς κυκλοφόρησαν σὲ δύο ἀνεξάρτητους τόμους (1823 καὶ 1825): ὁ πρῶτος περιέχει μόνον «Τὰ κατὰ Παῦλον καὶ Βιργινίαν» καὶ ὁ δεύτερος «Ἡθικὰ Διηγήματα τ ρ ί α».

Ἡ ἀγγελία τοῦ Πίκκολου εἶναι χρονολογημένη «α' Ἰανουαρίου αὐακά» καὶ ὁ μεταφραστὴς σημειώνει ὅτι «ὁ τύπος θέλει ἀρχίσει τὸν Μάιον μῆνα». Ἡ ἐκρηξὴ τῆς ἐπανάστασης ἀνάσπει προσωρινὰ τὴν ἐκδοση καὶ τροποποίησε τὸ ἀρχικὸ ἐκδοτικὸ σχέδιο. Δὲν μπόρεσα νὰ ἐξακριβώσω τὴν τύχη τῆς μετάφρασης τῶν «Κατὰ Παῦλον καὶ Βιργινίαν» σὲ ὀθωμανικὴ γλώσσα τὴν ὁποία βιάστηκε νὰ προλάβει ὁ Πίκκολος. Οὐμίζω, τέλος, ὅτι πρόσφατα δημοσιεύθηκε (Στ. Φασουλᾶκης, *Ἀγνωστες ἀγγελίες ἐκδόσεως βιβλίων τυπωμένες στὴ Γαλλία, τὴν Ἰταλία καὶ τὴν Ἑλλάδα*, Ἀθ. 1979, σ. 21 - 24) «Προκήρυξις» τοῦ Πίκκολου (Παρίσι, 13 Ἰανουαρίου 1841), μὲ τὴν ὁποία ἀνγγέλλεται ἡ δεύτερη «ἐγκυρη» ἐκδοση τῶν ἔργων τοῦ Bernardin de Saint - Pierre στὰ ἑλληνικά.

Ἀλέξης Πολίτης

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ.

ΚΑΝΕΙΣ ἀπ' ἐκείνους, ὅσοι εὐτύχησαν νὰ γενθῶσι τῶν Γαλλῶν ἢ ἄλλου φωτισμένου ἔθνους τὴν φιλολογίαν, δὲν ἀγνοεῖ τὴν φήμην τοῦ Βερναρδίνου Σαιμπιέρρου (Bernardin de Saint-Pierre). Τινὰ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ εἶναι κλασικά ὄχι μόνον εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλην τὴν σοφὴν Εὐρώπην. Τοιαῦτα εἶναι μάλιστα Τὰ ΚΑΤΑ ΠΑΪΔΙΟΝ ΚΑὶ ΒΙΡΓΙΝΙΑΝ, καὶ Ἡ ἸΝΔΙΚὴ ΚΑΛΨΒΗ. Μετὰ τὸν Τηλέμαχον τοῦ Φινελῶνος κἀνὲν βιβλίον ἴσως δὲν ἔγινε πλέον περισπούδαστον, οὐδ' ἐμεταφράσθη εἰς περισσότεράς γλώσσας καὶ συχνότερα παρὰ τὸ πρῶτον. Χωρὶς νὰ ἐπαριθμήσω ἐδῶ ὅλας τὰς μεταφράσεις, τὸ ὅποιον ἤθελεν εἶναι διεξοδικώτατον, ἀρκεῖ νὰ σημειώσω ὅτι Ἀγγλικά μὲν εὐρίσκονται τέσσαρες, Γερμανικά δὲ τρεῖς. Ἐν συντόμῳ, τὸ μυθιστόρημα τοῦτο ἐπὶ ὀλίγα πλάσια εἰς τοὺς δύο κόσμους μὲ ὅλα τὰ μέσα, ὅσα ἔχει ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ φανερόνῃ εἰς τοὺς ὁμοίους αὐτοῦ τὰ φρονήματα καὶ πάθη του. Ἡ ποίησις, ἡ μουσικὴ, ἡ ζωγραφία ἐδανείσθησαν καὶ θανεῖζονται κατ' ἡμέραν ἀπ' αὐτὸ ὑποθέσεις, φιλοτιμούμεναι νὰ ἐκτυπώνωσιν, ἐκάςῃ κατὰ τὸν ἴδιον αὐτῆς τρόπον, τὰ ἀθάνατα κάλλη του.

Τοῦτο τὸ ἡθικώτατον σύγγραμμα πολλάκις καὶ πάντοτε μὲ ἡδονὴν ἀναγνώσας, ἐπεθύμησα νὰ τὸ κοινοποιήσω διὰ τῆς μεταφράσεως εἰς τοὺς ὁμογενεῖς μου μὲ ἄλλα τρεῖς τοῦ αὐτοῦ συγ-

(2)

γραφῆως διηγήματα, τὴν Ἰνδικὴν Καλύβην, τὴν Λέσχην τῆς Σουράτης, καὶ τὴν Περιήγησιν τῆς Σιλεσίας, γεννήματα ἄξια τοιοῦτου πατρὸς, πνέοντα, καθὼς ὅλα τὰ λοιπὰ, Σωκρατικὴν σοφίαν, γλυκύτητα καὶ χάριν. Ἐπρόβλεπα τὰς δυσκολίας τοῦ ἔργου, χωρὶς ν' ἀποδειλιάσω μετέπειτα ὅμως, ἀπαντῶν μεγαλητέρας ἀπ' ὅ,τι ἐσχαζόμεν, πολλάκις ἐδίδασκα καὶ ἀπελπίσθην, καὶ πολλάκις ἀνεδάξθησα. Ἐπεξεώρησα τὴν μετάφρασίν μου κατὰ τὴν δωδεκάτομον ἑκδοσιν τῶν Ἀπάντων τοῦ Σαιμπιέρρου, τῆς ὁποίας ὁ πρῶτος τόμος, ὁ περιέχων τὸν βίον του, μόλις πρὸ δύο μηνῶν ἐφάνη τελευταῖος μετ' τὸν δεύτερον. Διὰ τὰ γαίην ἄξιον ὅπως οὖν τοῦ πρωτοτύπου, ἐχρειάζετο βέβαια καὶ ἄλλας φροντίδας τὸ ἀπεικόνισμα, καὶ ἤθελα μετὰ χαρᾶς ἀναδαλῇ ἀκόμη τὴν δημοσίευσίν του, ἂν δὲν ἐμύνθανα παρὰ τῆς χάρας τοῦ μυκαρίτου, ὅτι τὰ κατὰ Παῦλον καὶ Βιργινίαν μετεφράσθησαν καὶ εἰς Ὀθωμανικὴν γλῶσσαν. Τὸ νέον τοῦτο μ' ἔκαμε νὰ παραβλέψω πάντα ἄλλον σοχασμὸν, καὶ νὰ ῥίψω τὸν κύβον, διὰ τὰ μὴν ἔλθω ὕστερος τοῦ Ἀγαρηνοῦ μεταφραστοῦ.

Εἰς τὴν ἀρχὴν θέλω προσθέσει τὸν βίον τοῦ συγγραφέως, καὶ εἰς τὸ τέλος ἐξηγητικὰς καὶ φιλολογικὰς σημειώσεις. Τὸ βιβλίον θέλει συμπληρωθῇ ἀπὸ 20 ἢ 23 κόλλας τοῦ τύπου εἰς μέγεθος, χαρτίου καὶ χαρακτῆρας, ὡς τῆς παρούσης προκηρύξεως. Ἡ τιμὴ αὐτοῦ, δεμένου ἡμιγαλλισί, διορίζεται διὰ τοὺς συνδρομητὰς 13 γρ. εἰς τὴν Ἑλλάδα, 9 γρ. εἰς τὴν Γαλλίαν, 10 ρούβλ. εἰς τὴν Ῥωσίαν, καὶ 4 ἀργυρὰ φλωρίνια εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ Ἰταλίαν. Τόσα μόνον σώματα θέλουν τυπωθῇ εἰς περγαμηνοειδῇ χάρτην (papier vélin), ὅσα ἐπίτηδες παραγγελλοῦν. Ἡ τιμὴ αὐτῶν εἶναι διπλάσια.

(3)

Ὁ τύπος θέλει ἀρχίσει τὸν Μάϊον μῆνα. Ἡ καταγραφή τῶν συνδρομητῶν γίνεται μὲ προκαταβολήν,

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, παρὰ τῷ Κ^ω. Σκαρλάτῳ Παπαρηγο-
πούλῳ καὶ Κ^ω. Ἰ. Πολυχρονιάδῃ.
ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ, παρὰ τῷ Κ^ω. Ζαυῇ Βλασῳ, καὶ Κ^ω. Ἰω. Μαυροκορδάτῳ.
ΕΝ ΧΙΩ, παρὰ τῷ ἱατρῷ Κ^ω. Γε. Γλαράκῃ.
ΕΝ ΚΥΔΩΝΙΑΙΣ, παρὰ τῷ διδασκάλῳ Κ^ω. Θεοφίλῳ.
ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῇ, παρὰ τῷ Κ^ω. Νικολάῳ Ζαδέ.
ΕΝ ὙΔΡΑ, παρὰ τῷ Κ^ω. Παναγιώτῃ Μπεγλοπούλῳ.
ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ, παρὰ τῷ
ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ, παρὰ τοῖς ἱατροῖς Κ^ω. Ἰω. Ἀσάνῃ καὶ Γερασίμῳ
Βαλσάκῃ.
ΕΝ ΑΓΙΑ ΜΑΥΡΑ, παρὰ τῷ ἱατρῷ Κ^ω. Ἀθανασίῳ Πολίτῃ.
ΕΝ ΙΘΑΚῃ, παρὰ τῷ ἱατρῷ Κ^ω. Θεοδοσίῳ Τσηλιάνῃ.
ΕΝ ΒΟΥΚΟΡΕΣΤΙΩ, παρὰ τῷ Ἀρχοντὶ Ποστελνίκῳ Κ^ω. Ἰακώβῳ Ρίζῳ
καὶ τῷ διδασκάλῳ Κ^ω. Γε. Γενναδίῳ.
ΕΝ ΚΡΑΙΟΒῃ, παρὰ τῷ
ΕΝ ΙΑΣΙΩ, παρὰ τῷ Ἀρχοντὶ Ποστελνίκῳ Κ^ω. Ἰακωβάκῃ Ρίζῳ.
ΕΝ ΟΔΗΣΩ, παρὰ τῷ διδασκάλῳ Κ^ω. Ἰω. Μακρῇ καὶ Κ^ω. Ἀθανασίῳ
Σειέρῃ.
ΕΝ ΜΟΣΧΑ, παρὰ τῷ
ΕΝ ΝΙΣΝῃ, παρὰ τῷ
ΕΝ ΤΑΪΓΑΡΡΟΚΩ, παρὰ τῷ
ΕΝ ΜΑΣΣΑΛΙΑ, παρὰ τῷ Ἀρχοντὶ Προξένῳ Κ^ω. Δημητρίῳ Καπούδα.
ΕΝ ΒΙΕΝΝῃ, παρὰ τῷ Κ^ω. Κ. Κοκκινάκῃ.
ΕΝ ΤΕΡΓΕΣΤῃ, παρὰ τῷ Κ^ω. Παντολέοντι Μαυροκορδάτῳ.
ΕΝ ΛΙΒΟΥΡΝΩ, παρὰ τῷ Κ^ω. Μιχαήλ Ροδοκανάκῃ.
ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ, παρὰ τῷ Κ^ω.
ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ, παρὰ τῷ Κ^ω. Ἀλ. Κοντοσύλῳ.

Ὅσοι ἄλλων πόλεων κάτοικοι ἐπιθυμοῦν ν' ἀποκτήσωσι τὸ βιβλίον, παρακαλοῦνται νὰ στείλῳσι τὴν τιμὴν αὐτοῦ καὶ τὰ

(4)

ὀνόματά των εἰς κἀνένα τῶν ἀνωτέρω σημειωμένων φιλογενῶν
ἐπισατῶν.

Ἐν Παρισίοις, ἄ Ιανουαρίου, αὐκλ.

Ν. Σ. ΠΙΚΚΟΛΟΣ.